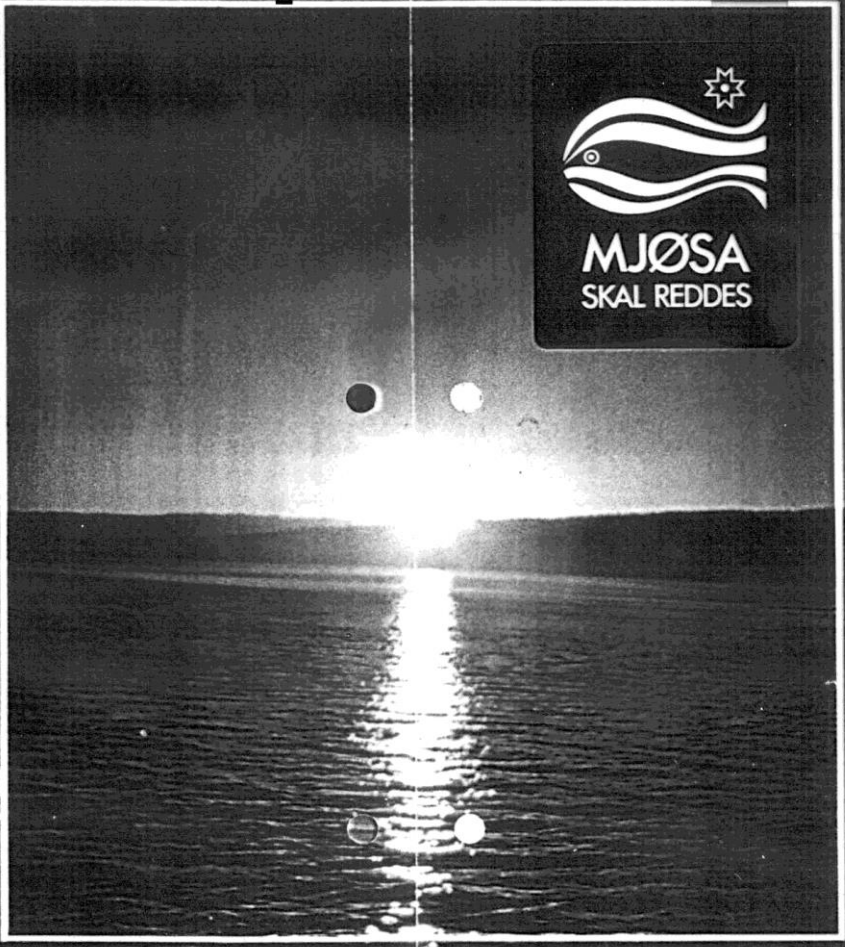

PLANER FOR EN NY MJØSAKSJON

Odd Henning Stuen

Vassdragsforbundet for Mjøsa med tilløpselver

MJØSA
SKAL REDDES

MJØSA
kan «dø»

Hvis vi ikke i løpet av kort tid klarer å redusere fosfortilførselen til Mjøsa, vil det kunne oppstå en varig forurensnings-situasjon med misfarget vann, slimete strender, illeluktende drikkevann, ørreten vil bli erstattet av abbor, mort og gjedde, osv. Er det slik vi vil ha Mjøsa? Hvis ikke, må vi gjøre noe!

MJØSAKSJONEN(E)

«Den lille Mjøsaksjonen» (1973-77)

Nye renseanlegg og kloakkledninger på Hedmarken og i Lillehammer, Gjøvik og Vestre Toten (200 millioner)

«Den store Mjøsaksjonen» (1977-80)

Redusere fosfortilførselen med over 50 % -Tiltak i kommunene, avfallshåndteringen, industrien, landbruket, spredt bebyggelse og forbud mot fosforholdige vaskemidler (1,4 milliarder)

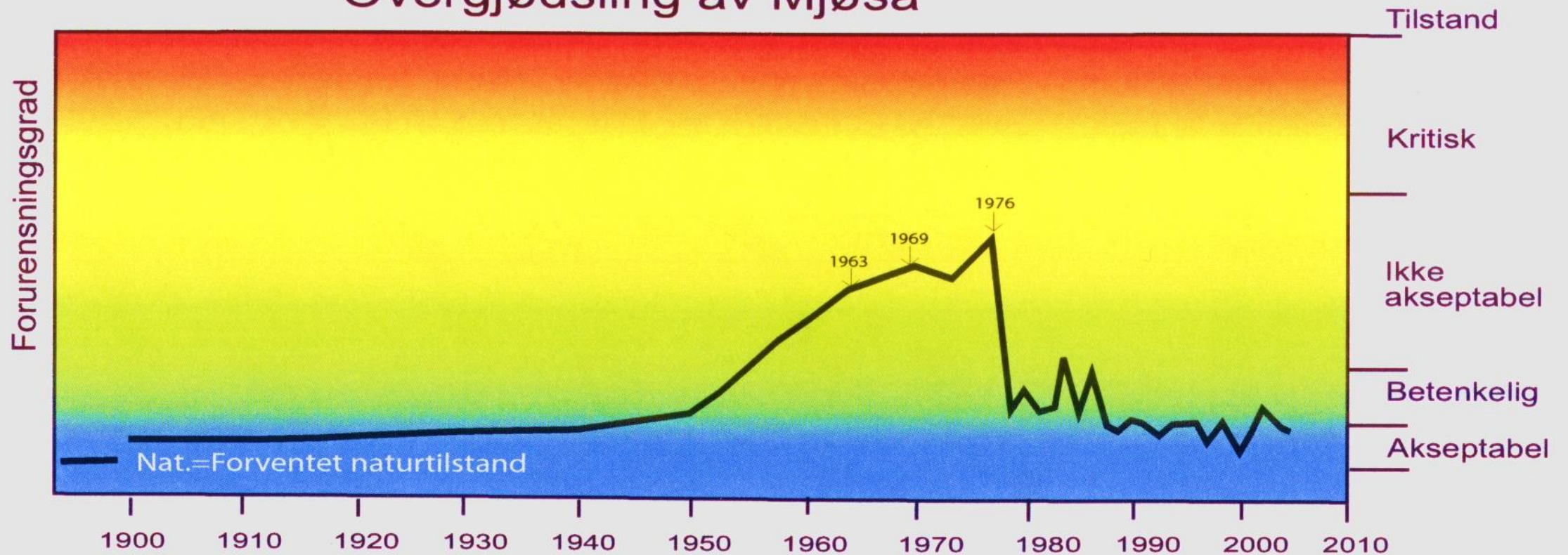
«Strakstiltakene for Mjøsa» (1986-91)

Ytterligere fokus på punktkilder og arealavrenning

På 20 år investert totalt ca 2 milliarder kr.

EFFEKT?

Overgjødning av Mjøsa

Miljøgiftene

«Gamle» og «nye» miljøgifter

Blandingseffekter av miljøgifter?

Mikroplast

Grunnlaget for «Den nye Mjøsaaksjonen»

Gjøvik kommune tar initiativet

Siloksaner trigget

Mjøsa-ordførerne var enige og skrev under «Kapp-erklæring»

Ting tar tid...

Vassdragsforbundet tok på seg å lede arbeidet

Vi bekostet en omfattende rapport om miljøgiftene i Mjøsa –

Status for miljøgiftene, kjente og «nye» stoffer/problemstoffer, kilder til miljøgiftene, mulige tiltak

Ting tar tid...

Fjeld foreslår disse tiltakene:

Forbrukeraksjon for å minimere befolkningens utslipp

Leverandørkjedene involveres og fremmer miljøvennlige produkter

Miljøvennlige offentlige anskaffelser

Ekstra rensetrinn på de kommunale avløpsrenseanleggene

Risiko og sårbarhetsanalyse

Mange påvirkninger/miljøutfordringer i Mjøsa

Lett å sause alt dette i hop!

Næringsalter (jordbruk, kommunalt avløp, privat avløp, industri, algeoppblomstring, div. kloakkbrudd)

Miljøgifter (finner det du leter etter, Fjeld-rapport, mikroplast, gammel ammunisjon, søppel)

Kraftutbygging (elv, Mjøsa reguleringsmagasin)

Vei, jernbane, arealbruk/-planlegging

Klima, flom, erosjon

Hvem kan gjøre noe?

Alle må ta et tak, gjøre noe med det man kan gjøre noe med/ansvar

Miljødirektoratet – Internasjonalt arbeid, regelverk, nasjonal overvåking, satsinger, utslipp stor industri

SFIN – Utslipp industri og kommunalt avløp, tilsynsaksjoner, overvåking

Kommunene – Avløp/vann, vannmiljø, jordbruk, plan, forskrifter, tiltak

Landbruket – SMIL, RMP, næringen må sjøl «bry seg», tiltak

Andre sektormyndigheter – SVV, jernbane, NVE, tiltak

Vassdragsforbundet – Overvåking, Vannforskriften, tiltak

«NY Mjøsaksjon» = Lokal forbrukeraksjon

Kampanje – på lag med kommunene

Husk Husmoraksjonen mot fosfatholdige vaskemidler (1972)!

Fokusere på løsninger og muligheter (forklare problem og løsningsmuligheter, nå har vi muligheten til å gjøre noe, dette kan du gjøre)

Har mye info og kunnskap; krever vilje, holdning og handling

Samarbeider med Miljømerking Norge (Svanemerket) og Norsk Vann og Hias

Dagligvarekjedene?

